

Передплата
 на «РУСЛАНА» вносить:
 в Австрії:
 за цілий рік . . . 20 пер.
 за пів року . . . 10 пер.
 за чверть року . . . 5 пер.
 за місяць . . . 1-70 пер.
 За границю:
 цілий рік . . . 16 рублів
 або 86 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків
 Щодняке число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і думу ми вареш; а не вареш ми мову і віра не вареш, бо руське ми серце і віра руська.» — З Руського історика М. Шашкевича.

Виходить у Львові що для крім неділі і руських свят о 5^{1/2} год. пополудня.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» від ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає слідше на попереднє застереженє.—

Реклямації неопечатаніє вільні від порта. — Оголошенє звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні доносеня по 30 сот. від стрічки

Володимир Антонович

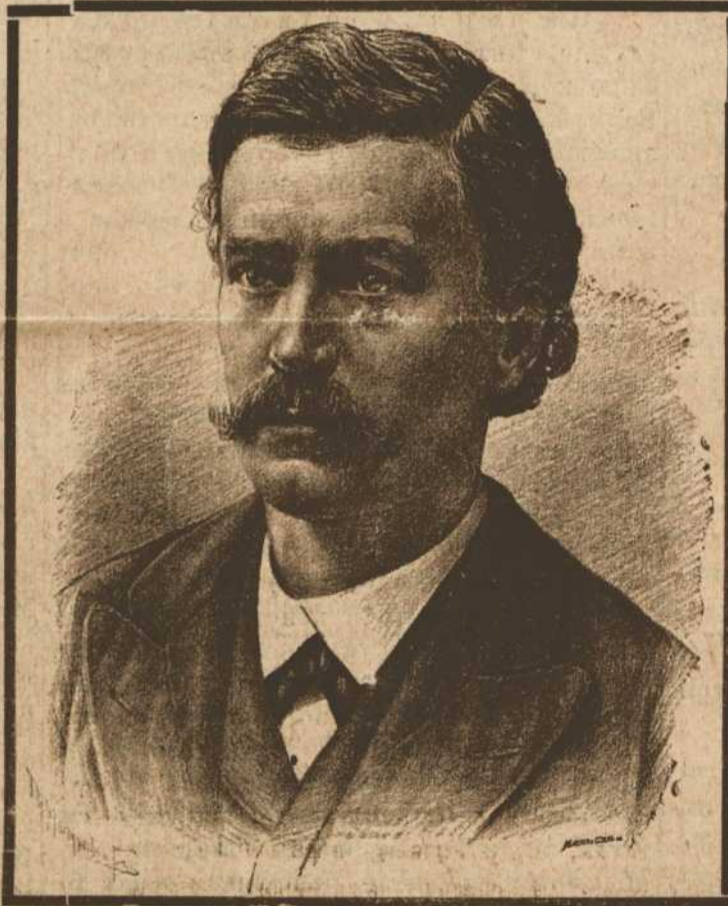
заслужений професор університету сьв. Володимира в Києві, доктор рускої історії, член-основник Українського Наук. Товариства в Києві, почесний член і б. голова істор. Товариства літописця Нестора в Києві, член-коресп. Академії Наук. в Петербурзі, почесний член Товариства любителів природознавства, антропології й етнографії в Москві, дійсний член Товариства Історії і Старинностей в Одесі, дійсн. член Імперат. геогр. Товариства в Петербурзі ітд. ітд.

Дійсний і почесн. член Наук. Товариства ім. Шевченка у Львові, почесний член Товариства «Просьвіта» у Львові, почетний член Руск. Товариства педаг. у Львові ітд.

великий історик і археолог і народний провідник України-Руси, ур. 1834 р., помер в Києві дня 21. марця о 3-тій год. Похорони відбудуть ся сьогодні ві второк.

Огсею невимовно сумною і важкою для всего українсько-русского народу вісттю ділимо ся з нашими земляками. Не стало славного ученого й історика, великого громадянина і сьвідомого мети та незвичайного політичного і життєвого досьвіду провідника України-Руси, відомого і високо поважного не лише між его земляками, але й в широкім сьвітї, особливож між Поляками й Москалями хоч між ними мав чимало противників. Якнебудь чимало писано про покійника, яко ученого, історика, археолога і громадянина, та народного провідника, годї вже сьогодні в цілій досягlosti оцінити его значінє і сю невіджаловано велику втрату, яку з его смертю понесла вся Україна-Русь.

Особливож значінє Антоновича яко громадского діяча і народного провідника задля політичних відносин в Росії мало ще відоме ширшим кругам нашої суспільности. Багато ще справ, які відносили ся до его діяльности, оставало тайною, а навіть дещо з его писань крило ся під прибраними іменами, а коли все те буде можна зібрати, коли не одно, що ще находить ся у найблизших его знакомих, буде можна оповістити, тоді доперва в цілій своїй постаї стане перед нами сей народний величень. Можна лише вельми жалувати, що покійник тільки що почав писати свої спомини з життя і не спроміг ся їх докінчити. Сегодня над відкритою его домовиною, котру небавом покривє сира земля, годить ся пригадати найважнійші хвилини з его життя і всесторонньої діяльности яко професора, ученого, письменника, громадского діяча і народного провідника. Его ціле житє, з виїмкою кількох останних літ, і его діяльність відносить ся до минулого XIX столїтя, і так

тісно сплело ся з національно-політичним, культурно-просьвітним і громадянським житєм України, що істория его життя і діяльности є заравом істориею сеї доби українського народу. Тимто покійник є справді незвичайною, справді історичною постатю в нашім народнім житю і розвитку.

Володимир Боніфатієвич Антонович родив ся в 1834 р. в Махнівці, бердичівського повіту, київської губернії, з української шляхотської семі, котра наслідком історичних обставин опісля спольщила ся. Гімназьяльні науки скінчив він в Одесі і в 1850 р. поступив у київський університет, де скінчив лікарський виділ, а опісля історично-фізіологічний. Лікарські науки придались ему опісля чимало при археологічних дослїдах.

В 1860 вийшов він з київского університету кандидатом істор. наук і ви-

кладав спершу яко учительський кандидат латину в київ. гімназії а від 1862—65 всесьвітню історию в київ. кадетскім корпусі. В тім часі вступив на службу 1863 р. до канцелярії генерал-губернатора, де его приділено у «Временный комитетъ для разбора древнихъ актовъ». Тут зарав виявив ся істор. талант Антоновича і він заняв місце головного редактора археограф. комісії для видаваня актів, котре доси занимав проф. Іванішов, а на тім становищі остав Антонович до 1882 р. В 1870 р. оборонив він свою дисертацію «Послѣднія времена козачества на правой сторонѣ Днѣпра» і став доцентом в київскім університеті а оборонивши в 1878 р. докторську дисертацію «Очеркъ истории вел. княжества литовскаго» став тамже звичайним професором, а з 1890 р. аж до останнього часу був вислуженим професором з титулом «заслуженого». На тім становищі і яко головний редактор київ. археогр. комісії розвинув він незвичайно живу діяльність. За 20 літ видав він 13 томів актів п. з. «Архивъ Юго-зап. Россіи», а між тими 13 томами було 7 его власних, опісля аж по его уступленю видано ще 2 томи пізнійше з его власних збірок. Крім того зредагував він в сій комісії три окремі збірники літописий. До кожного тому додав він вступну розвідку на основі актів написану, між иншими ось які:

«Исслѣдованіе о казачествѣ по актамъ 1500—1648» (1862—3), «О происхожденіи шляхетскихъ родовъ въ юго-запад. Россіи» (1867), «Послѣднія времена казачества на правой сторонѣ Днѣпра» (1868), «Исслѣдованіе о городахъ въ юго-зап. Русіи» (1869), «Акты объ экономическихъ и юридическихъ отношеніяхъ крестьянъ въ XVIII в.» (1870),

«Акты объ уни и состояни православной церкви съ половины XVII в.» (1871), «Исследование о гайдамачествах» (1876). Крім того вже значно пізніше (1902 р) Ант. написав розвідку по тому Архиву з актами „О мнимомъ крестьянскомъ возстаніи въ юго-западномъ краѣ в 1789 годѣ“. Деякі з тих подані перекладом на нашу мову в «Рускій Историчній Бібліотеці» у Львові.

Окрім того брав Антонович живу участь в інших наукових виданнях, в котрих містив розвідки з історії, археології і етнографії а іменно в „Запискахъ“ і «Трудахъ юго-зап. отдѣла геогр. Общества», „Кіев. универс. извѣстіяхъ“ і «Кіевской Старинѣ», в „Трудахъ“ археол. зїздів, в «Чтеніяхъ общества лѣтописца Нестора», котрого довго був головою і ин.

Побіч історичних дослідів звернув ся Антонович опісля на поле археології і тут здобув собі визначне імя в європейській науці, а єго заходами улажено при кiev. університеті вельми цінний археол. музей.

Він положив підвалини і промостив дорогу до археолог. дослідів в Росії, так що справді можна єго назвати батьком археології. Без него від 1870 не відбув ся ні оден зїзд археологічний а рік-річно появляли ся висліди єго розкопок ведених по Україні разом з відомою на полі археології дослідницею д. Катериною Мельник, з котрою він опісля одружив ся. На полі істор. етнограф. дослідів появило ся знамените виданє в спілці з Драгомановом „Истор. пѣсни украинскаго народа“. Крім того читав Антонович приватно лекції з історії України-Руси, а вислідом сих лекцій було виданє, що появило ся в Чернівцях п. з. „Бесѣди про козацкі справи“ видані на основі записок одного з єго учеників, а небавом мають появити ся єго унів. ерситетскі виклади. Також читав він в університеті «Исторію Галицкой Руси» (XVIII лекцій) аж до найновіших часів і сї виклади також в списані.

Володимир Антонович виступав також в обороні українства з нагоди появи повісти Генрика Сенкевича «Ogniem i mieczem» і дав вельми основну оцінку [видану також окремо рускою мовою] а в Київській Старині дав належну і рішучу відправу проф. Фльоринському.

Побіч сєї велитенької роботи наукової, що поставила нашу історію в яснім світлі, був Антонович справдешним народним провідником України і осередком, около котрого скупляло ся все національне житє в тій найтяжшій добі, коли указ 1876 р. наляг цілою вагою на національно-культурний розвиток укр. народу. Він не лише втворив наукову школу історичну, але був творцем національної організації, котрої нитки збігали ся до останних часів у єго руках. Чоловік глибокої науки, великого і ясного розуму, незвичайного досвїду і знаня політичних відносин, був для всіх приступним, щирим дорадником, добрим товаришем і великим учителем. Єму завдячує також Галичина бистрий розвиток національно-культурний, бо і сюди

сягала єго тиха діяльність, поки що мало вельми відома.

Видавництво „Рускої Істор. Бібліотеки“, відновленє місячника «Правди», в котрій також містив цінні свої праці, організація «Наук. Товариства ім. Шевченка», засновани рускої катедри історії на львівскім університеті (спершу для него призначеної), зворот в 1890 р. до реальної політики в Галичині, — все те звязанє тісно з єго іменем. Тимто і Галичка Русь пошанувала єго почесами в усіх наших товариствах.

Отсих поки що кілька слів кидаємо неначе грудку рідної землі на домовину великого покійника, котрого нині вкрив сира могила. А нині, коли вся Україна-Русь зросить слезами глибокої і щирої вдяки великому євому народному провідникови, шлемо і ми з глибини серця наші горячі спочуваня і позітальї Семі і нашим Землякам на Україні та бажаємо, нехай єму пером буде рідна земля, котру він так горячо полюбив і для неї так щиро трудив ся, і вічна память!

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

На парламентарнім овиді все ще стоїть грізна хмара, що насунула наслідком відомого поступованя проф. Вармунда. Вільнодумне дневникарство визискує сю справу з одного боку в політичнім напрямі, начеб справді грозило якесь вмішуванє заграничних держав у наші внутрішні справи, з другого боку бе у великій дзвін, начеб якась мара «клерикалізму» грозила „вільній науці і свободним науковим дослідам“, а в тім напрямі зверненє вістрє сих напастих вольнодумців головню проти христ. суспільників. Передовсім брошура Вармунда не має нічого спільного з науковими дослідями і дуже сумно було би з наукою, наколиб она лише такими річами кормила і „освѣдомлювала“ суспільність. Тимто й христ. суспільники стоять також за наук. дослідями, одначе не можуть допустити до того, щоби під окликом нібито свободної науки обиджвано катол. почуваня, а так само почувають ся до обовязку стояти за рівноправністю катол. студентів на університетах. Коли Шенериянцям і иншим вольнодумним студентам інсбруцкій сенат дозволяє на всякі можливі маніфестації, грозив катол. студентам дисциплінарками, наколиб они в справі Вармунда зробили яку демонстрацію. В тих справах отже кн. Ліхтенштайн, Віттек, Шрафль, Доекслер і Аксман були під проломом міністра Ебенгоха у бар. Бека і д-ра Мархета, а відтак мали спільну раду з міністрами Гессманом і Ебенгохом, в котрій виявила ся повна згідність що до сєї справи.

Миж чеським народним клубом і зєдиненими в нїм сторонництвими а бар. Бєком осягнено, як запевняє пражска Union (давня Politik) по розумінє що до поступованя в будж. комісії в розирані про міністерство просвіти. На тій основі сподівають ся, що справа перейде спокійно і без великих трудностей. Резолюція про засновани чеського університету на Мораві і візанє до правительства, щоби чим скорше приступило до здійсненя, буде ухвалена всіми голосами проти німецких вольнодумців. За засновинами німец. університету на Мораві будуть голосувати також чеські члени будж. комісії. Так

само бар Бек має надію, що й бюджет міністерства судівництва перейде без великих клопотів, а переговори при участі міністрів Фідлера і Прашка з Машгалькою, Крамаржом, Удржалом і Станьком доведуть до порозуміня.

Христ. суспільники переводять і на Буковині, котра підлягала жидівско-вольнодумним впливам, організацію і небавом появить ся там дневник Bukovinaer Volksblatt, під редакцією Вислужиля, котрий буде заступати христ. суспільний напрям.

В триєстеньскім соїмі внесло правительство 16. марця предлогу про виборчу реформу, до соїму в напрямі розширеня заступництва інтересів і охорони народних меншостей.

Чеський кр. соїм має відбути коротку сесію, як запевняють чеські дневники, зараз після лат. великодня, а так само в тім часі мають зібрати ся соїми тирольскій, галицкій і Польскі дневники заперечують сю вість, одначе справу сю має обговорити намісник гр. Потонкий з бар. Бєком і на тій основі можна сподівати ся певного ршеня.

Коли Мадяри з нагоди смерти старого Кошута обходили великі поминки, надійшли з Хорвації немилі для них вїсти, що там відживає дух Блячича. Тим то Мадяри намагають ся всякими способами пригнобити духа в Хорвації. Начальник поліції видав заборону пролажи прилюдної опозиційних дневників, позаяк тим способом загрожений публичний спокій. Прокураторія починає вельми строго поступати з конфіскаціями. Наслідком сего в Загребі проявляє ся в елике зворушенє, так що правительство стягнуло там значне число жандармів. Хорватско-сербска коаліція видала задля того маніфест до народу, в котрім представляє становище своє супроти правительства і бана Равха. Сим маніфестом визнають нарід витринити в обороні найдорожших дібр народних але й заховати спокій і лад.

Намірений привіт нашого монарха з нагоди 60 літнього володарства німецкими соїоними князями, про який ми згадували, має, як пишуть з Монахова, відпасти не лише з огляду на стан здоровля і підхожий вік цїсаря, але також для обминеня політичних толків, які би з тим можна лучити.

Заграниця.

Македонія є костию незгоди між Греками і Болгарами, котрі добивають ся захопленя сего краю у свої руки. Тимто наміру Англії, щоби там установити генерал-губернатора, не прийнято прихильно в Атенях, бо сего вже давно домагали ся Болгари і тому булоб се в очах Греків новим доказом, що Англія піддержує болгарську політику. Але й султан не одушевляє ся сим наміром Англії, бо знає, що се перший крок до відокремленя Македонії.

В Зєдин. Держав ах оповіщено урядово, що велика американська фльота, що виплинула під начальством адмірала Евенса на Вел. Океан, має відтак відбути подорож около сьвіта і вернути домів через Сан Франціско, Філіппіни, Австралію і Суєскій канал. Ся вість викликала велике вражєнє. Як то? А війна з Японцями? А безнастанні вїсти, про уоружєнє Зєдин. Держав і Японії? Показує ся, що розум статистів в республіці атлантийскій і в державі мікада єсть більший, як припускає все дневникарство цілого сьвіта. Америка зробила рід морської демонстрації, виславши стілько кораблів на вправи і подорож, а Японці глянули на сю демонстрацію з холодним розумом — і спокій.

на сально 12 руховиків і вужем переходять естраду. Карність і повагу з завзятем східних народів видно на їх лижах. Відділ карних Жидів зробив симпатичне вражінє над сподіванє. Се річ невидана, нечувана, якби з часів біблійних. Хто зачув про руховиків Жидів, усміхав ся лише з пожалуванєм, а колиб той скептик порівняв сей рух з руховим поступом у Русинів, які вже поверх 10 літ ширять замилованє до руханки, був би сказав, що мимо сего Жиди вже не далеко нас. Чи у нас старші не сторонять від «Сокода», як Жиди, чи ми не годні стремити до ідеалу кріпкого, здорового, та в дальшій розвою гарного тіла людского о гармонійних формах? В ідеалах готові нас, ідеальних, поетичних Славян, Жиди полишити позаду. Розляг ся голос польської команди, похід задержав ся. Тепер мож було лучше пригланути ся жидівським руховикам, які випружені як струни ждали дальших приказів. Нараз наступав вибух шалених оплесків і окликів. Щось незвичайного мусіло стати ся. Гусит, гасит ортодоксе — чути голоси. Дійсно! оден з перших стояв руховик з пейсами. І сьмішно і дивно, а рівночасно якось мило було дивити ся на сего статя мовчливу і поважну. Кілько разів пізнійше виходив сей гусит, або виконував вправи, все витали єго видці бурєю оплесків. Були вправи на поручках і дручку, а образи (піраміди) на поручках і кони. Малі дівчатка від 6—14 літ в строях о красках жидівських с. є голубих або синих з білими берегами виступали більше для вражіня, а коли з лісок уложили звязду Сіону, селя аж трясла ся від оплесків. Найлучше випали вправи мужчин на дручку, між якими відзначували ся брата Цінни, а оден з руховиків приковав через пів години увагу видців до себе, бо виконував вправи зі зручностію майже цирковою. Вправи на поручках йшли досить гладко, хотяй поручки були так легкі, що з руховиком ходили то взад то вперед. За кілька місяців годі жадати більшої справности. Вправи на поручках і на дручку кінчили ся в сей спосіб, що кожний руховик виконував що сам хотів, щоби лиш пішло удачно. При образах троха рушали ся голови, але се дасть ся тим оправдати, що загальне одушевленє уділювало ся також руховикам східно-полудневої палкої раси. — На конєць слівце до нас, Русинів: Не даймо ся випередити! Дбаймо більше, як доси, о здоровлє, щоби наслідники наші недокровні і нервові не кинули на нас каменем. Здоровлє є підвалиною супокою і рівноваги духа.

С. Катастрофа на залізничній рампі. Оноді вечером коло стації Хоростків наїхав поїзд на віз, на яким сиділо 7 осіб. Оден з Ідучих, Марко Розенштраух, згинув на місці, а прочі вийшли з житєм але тяжко покалічені.

Телеграми

з дня 24. марця.

Відень. На вчерашнім засіданю бюджетової комісії палати полів, в яким взяли участь також президент міністрів бар. Бек і міністер просьвіти, др. Мархет, при главі «центральный заряд і університети» промовляв справоздавець др. Білльський. Зазначивши, що справу університетів взято за політичну справу, звернув увагу, що єї не дасть ся полагодити резолюціями, але дорогою мирових, прихильних порозумінь всіх поодиноких народностей і сторонництв. Потім бесідник обговоривши справу засновки університетів чєского і німецького на Мораві, словінського в Любляві та італійського прав. виділу у Відні звернув ся до справи руского університету у Львові і представив єї (після донесеня Бюра коресп.) ось як: Що до університету у Львові, бесідник зазначає, що в 1871 році дійсно були поставлені засади для утравізації університету. Если тепер є мало руских катедр, то винні сему самі Русини, котрі мають старати ся, аби рускі

катедри були обсажені. Тимчасом всі катедри обсажено Поляками і в 1879 р. появил ся цісарський розпорядок, яким заведено польську урядову внутрішню мову. Тим самим стверджено польський характер університету. З певністю зі становища народних і політичних прав Русинів єствує неприязний стан з причини малого числа руских катедр, однак поправа в тій справі може вийти зі сторони Русинів. Если теперішній польський характер університету буде затверджений законодатною дорогою, то з польської сторони нема замітів, аби професорські колеґії кваліфікували руских кандидатів на доцентури і професури і пропонували їх міністерству просьвіти. Однак правительство не може творити професорів, если Русини самі не дадуть ініціативи. Інша річ є утворенє окремого руского університету. Справоздавець особисто нічого не мав до закінєня, а буде річею правительства подати до сего відповідні условини. Руских студентів найде ся досить, але правительство мусить дбати, аби на сєй університет не вийшло за багато радикальних живеє з заграниці. Задачею самих Русинів буде, подбати о достаточне число професорів до обсади всіх руских катедр, бо утворенє нового руского університету не може бути обмеженє до деяких катедр, але той університет мусить від разу розпоряджати бльоком професорів.

Потім бесідник обговорював справу проф. Вармунда, заквнувши єму разячу неумістність проголошуваня на публичних зборах (не студентів ані професорів) своїх протиреліґійних поглядів, що тяжко діткнули почутє міліонів католиків. В тім дусі що до Вармунда промовляв ще пос. Вальхер, почім засіданє комісії замкнуло.

Відень. Wiener Ztg оповіщує цісарський розпорядок, яким скликано сойми Країни, Мораві і Передарулянії на день 27. с. м.

Відень. Пос. Франц Шукля став іменованим краєвим маршалком Країни.

Пекин. В полудневих Хінах вибухли розрухи проти Япанців і губернатора Кантона. Япанці утікають з тих сторін.

Мадрид. El Mundo доносить з Лізбони, що молодий король Мануїл втратить руку, в яку єго пострілено при недавнім звмажу. Спершу рана не видавала ся небезпечною, але тепер так рязярила ся, що лікарі радять чим скорше відтяти руку. Король і єго матір протівлять ся сему.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і карарня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 24. с. м.: Штрунєль Антін, Київ; о. Дворянин Юстин, Дубівці; Попель Михайло, Комарники; о. Полянський Амврозій і Полянська Марія, Самолуки; о. Юліян Дрогомирецький, Яггорів; Адам Филиповский, Підкамінь; Ізидор Білинський, Тернопіль; Озіаш Гайнберг, Борислав; Яцко Остапчук, Збарж; Никола Захаряевич, Радимно.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма.

від 16. до 31. марця 1908.

Щоденно о год. 8. вечер представленє. В неділі і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представленє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика 1. 5.

! Кашель!

Хто любить своє здоровлє, той хоронить єго.

5245 нот. дол. євдоцтва доказує помічний вислід

Кайзер'а Brust-Caramellen

(Грудні кармєльки) з трєма соснамі.

Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатарєня устної ями, дихавиці і коклюшу.

Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх аптиках і дроґуєриях.

(24—24)

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

вартісні папери і МОНЕТИ

по найточнійшій денній курсі, не числячи ніякої провізії.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер”

у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний).

приймає обезпечєня будинків, всяких річних домашних і господарських, збіжя і паші протів шнід від пожару.

Шкоди ліквідує і виплачує «Дністер» з найбільшою скоростію. Оцінка шнід відбуває ся в присутності 2 господарів членів. Дотепер виплатив «Дністер» 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів міліона корон.

Зиск по скінченій році звертає ся членам. Звороти за р. 1906 і 1907 виносили по 10 при.

Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Щадниця в Перемишлі приймають полієс «Дністра» при уділюваню позички.

На жите можна обезпечити ся через «Дністер» в Краківськєм Товаристві.

Агенції «Дністра» находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де єще не робить лишій агент «Дністра», можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1.142.108 корон провізії.

Фонди Товариства 31/12 1907:

Фонд резервовий	К 1.008.364—
резерви премій	613.720—
спєд. на звороти	50.939—
на різницю курсів	3.437—
резерви спеціальной	35.000—
емєрит. урядників	218.364—
інші фонди заосмотрєня	40.000—

Разєм сума К 1.964.824—

Селяне! асекуруйте ся від шнід огневих!

Шутки можна набувати в „Сокільськєм Базарі” у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.